

Aktuality z judikatury Evropského soudu pro lidská práva:

Procesní záruky při „vyhoštění“ cizinců ve vztahu k národní bezpečnosti

Miroslav Kaštyl

Kancelář vládního zmocněnce

Seminář pro soudce správních soudů
a jejich asistenty

Kroměříž, 2. listopadu 2021

Obsah přednášky

- Procesní záruky týkající se „vyhoštění“ ve vztahu k národní bezpečnosti
  - *Muhammad a Muhammad proti Rumunsku* (velký senát, č. [80982/12](#), 15. října 2020)
  - *Hassine proti Rumunsku* (č. [36328/13](#), 9. března 2021)

Článek 1 Protokolu č. 7

1. Cizinec, který má „povolen“ „pobyt“ na území některého státu, může být „vyhoštěn“ pouze na základě výkonu rozhodnutí přijatého „v souladu se zákonem“ a musí mít možnost:

- a. uplatnit námitky proti svému vyhoštění,
- b. dát přezkoumat svůj případ a
- c. dát se zastupovat za tímto účelem před příslušným úřadem nebo před osobou nebo osobami tímto úřadem určenými.

2. Cizinec může být vyhoštěn před výkonem práv uvedených v odstavci 1 a, b a c tohoto článku, je-li takové vyhoštění nutné v zájmu veřejného pořádku nebo odůvodněno zájmy národní bezpečnosti.

Podrobnosti jsou uvedeny [zde](#).

Muhammad a Muhammad

Skutkové okolnosti:

- Stěžovatelé oprávněně pobývali v Rumunsku.
- Před vnitrostátními soudy bylo zahájeno řízení o prohlášení stěžovatelů za nežádoucí osoby a uložení vyhoštění kvůli ohrožení národní bezpečnosti (utajovaná informace).
- Z předvolání ani z průběhu soudního jednání nebyla zřejmá podstata důvodů, absentovalo poučení o průběhu řízení a právu na právní pomoc, spis neodkazoval na UI.
- Rozhodnutí x národní bezpečnost x bližší informace

Muhammad a Muhammad

Závěry Soudu (obecně):

- ✓ Právo být informován o důvodech a na přístup k obsahu podkladů ve spise: ano, součást čl. 1 odst. 1, ale tato práva nejsou absolutní (existují konkurující zájmy).
- ✓ Omezení jsou přípustná (určitý prostor pro uvážení). Omezení nesmějí zasahovat do podstaty práv (co to zde je?).
- Omezení musí být odůvodněná a dostatečně kompenzována. Soud bude vnitrostátní řízení posuzovat jako celek.

Muhammad a Muhammad

Závěry Soudu (obecně):

- Kompenzační opatření: 1/ Relevance sdělených informací 2/ Poučení o průběhu řízení (zejména nemá-li cizinec zástupce, včas) 3/ Účinné právní zastoupení (osvědčení k seznamování s UI, rozsah práv) 4/ Přezkum opatření (rozhodnutí)
- Přezkum opatření: a/ jeden či více orgánů a jejich postavení (soudní přezkum významnější) b/ cizinec měl účinnou možnost se bránit c/ pravomoc přezkoumat důvody a UI (kompletní přístup, pravost, věrohodnost, pravdivost) d/ možnost zrušit či změnit rozhodnutí v rámci přezkumu e/ nezbytnost vyhoštění ve vztahu k individuálním okolnostem byla posouzena

Muhammad a Muhammad

Závěry Soudu (stěžovatelé):

- Stěžovatelé nebyli informováni o skutkových okolnostech, byli i bez přístupu k podkladům (UI) = podstatné omezení práv. Nadto nemohli dostudovat + závažnost obvinění.
- Soudy bez možnosti individuálně posuzovat odtajnění UI, důvodnost omezení práv, tisková zpráva to zpochybňovala.
- Přezkum soudy byl významný kompenzační faktor, ale rozsah přezkumu neodpovídal rozsahu omezení práv.
- Dodatečná změna v praxi (indikování jednání).

Muhammad a Muhammad

- Kontradiktornost řízení
  - Rozhodnutí v souladu se „zákonem“
    - zákonost a právní stát
      - alternativní vysvětlení, důkazy ve prospěch

Článek 8 Úmluvy: Gaspar proti Rusku, Akcay proti Rusku, Rozhkani proti Rusku (2018-2019), Frison proti Rusku (2021, nevydání oprávnění)

Ústavní soud Slovenska: Pl. ÚS 8/2016-131

Muhammad a Muhammad

Česká republika: § 169m odst. 3 ZoPC:

„Vyjde-li v řízení na základě informace nebo stanoviska policie nebo zpravodajské služby České republiky, které jsou utajovanou informací, najevo, že cizinec ohrožuje bezpečnost státu (...), nebo vede-li tato informace nebo toto stanovisko k důvodnému podezření, že by cizinec mohl při svém pobytu na území tyto hodnoty ohrozit, v informaci o důvodech neudělení dlouhodobého víza nebo v odůvodnění rozhodnutí podle tohoto zákona se pouze uvede, že důvodem neudělení víza nebo rozhodnutí je ohrožení bezpečnosti státu (...); obsah stanoviska [správní orgán] však v odůvodnění neuvádí.“

Muhammad a Muhammad

- Správní orgány:
  - praxe ve vztahu k § 169m ZoPC
- Judikatura vnitrostátní:
  - rozsudek Soudu je uplatňován žalobci v pobytových řízeních.
  - KS: rozsudek je odklonem, ojedinělost závěru, jiná skutková situace?
  - NSS judikatura: Věrohodnost, přesvědčivost, relevance, (časové hledisko, spojitost s cizincem, jiný význam)

Hassine proti Rumunsku

Skutkové okolnosti:

- Stěžovatel oprávněně pobýval v Rumunsku (rodina).
- Před vnitrostátními soudy bylo zahájeno řízení o prohlášení stěžovatele za nežádoucí osobu a uložení vyhoštění kvůli ohrožení národní bezpečnosti (utajovaná informace).
- Z předvolání nebyla zřejmá podstata důvodů, soudní jednání proběhlo v nepřítomnosti stěžovatele, bez advokáta.
- Rozhodnutí x národní bezpečnost x bližší informace

Hassine proti Rumunsku

Závěry Soudu:

- Právní úprava: bez možnosti sdělit podrobnosti v rozhodnutí, bez přístupu k UI ve spise = podstatné omezení procesních práv cizince, nemožnost individuálně posuzovat.
- Nezbytnost omezení, kompenzační opatření, řízení jako celek.
- Soudní přezkum významná záruka (nezávislost), ale sám o sobě nepostačuje.
- Omezení nebyla dostatečně vyvážena k zachování podstaty práv.

Děkuji za pozornost.

Miroslav Kaštyl

Kancelář vládního zmocněnce pro zastupování před ESLP

Na Děkance 3, 128 10 Praha 2

e-mail: mkastyl@msp.justice.cz

tel.: 221 997 447

